

ELŐFIZETÉSI AR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 15 fillér.

MEGJELNIK HETENKENT EGYSZER
szombaton és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Idé küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A Hortobágy hasznosítása.

Hónapokkal ezelőtt sokat beszélünk és sokat irtunk a Hortobágy hasznosításának kérdéséről. Mozgalmunkról, életrevaló tervünkről tudomást vettek a budapesti tekintélyesebb lapok és valamennyien dicsérőleg emlékeztek meg közgazdasági tevékenységünkről. A fellobbanó tüzet csekély tollunkkal is igyekeztünk élesíteni, mert erős meggyőződésünkké vált az a gondolat, hogy a Hortobágy hasznosításával Debreczen egy minden ízében egészséges és erős közgazdasági életet teremt maga körül.

A Hortobágy hasznosítására közgyűlésileg kiküldött bizottság is ülésezett az elmúlt hónapokban nem egyszer. Megvitatták ott a Kövendy-féle javaslatot és hoztak is valamelyes határozatot. Egyszóval nagy erővel fogtunk ezen nagyfontosságú kérdés megoldásának előmunkálataihoz, ma azonban hallgatunk és igazán nem tudjuk, hogy ezen hallgatás nem megy-e át lassanként a feledésbe.

Legutolsó e tárgyban megírt cikkelyünk megjelenése óta alapos tanulmány tárgyává tettük a Kövendy Domokos javaslatát. Minden tételét és állítását megfontolva arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ez a javaslat minden tekintetben kiállja a kritikát. De nem értük be a magunk megfigyeléseivel, hanem megkérdeztük hazánk számottevő közgazdasági vezető férfait. Itéletük a Kövendy javára esik. Mindannyian dicsérik a javaslatot, annak első látszatra ugyan mesés kompozícióját, de megegyeznek valamennyien abban, hogy az keresztülvihető és a város anyagi boldogulásának, erőforrásának hatalmas tényezőjévé válik. Iparokodtak ugyan sokan ezt a javaslatot ellenérvekkel meggyöngíteni, de az oly biztos alapokon nyugszik, oly szakértelemmel, oly gyakorlati és elméleti tudással van összerakva, hogy kiállja a legvehemensebb támadásokat is.

A Kövendy-féle javaslatot csak azok nem fogadják el és csak azok tagadják meg értékét, akik félnek a Hortobágy hasznosításának keresztülvitelétől. A félelemnek, vagy nevezük csak aggódásnak okát ez alkalommal nem kereszük, vagyis tudjuk, de nem soroljuk elő. Sőt kijelentjük, hogy tiszteljük az itt ott kialakult ellenvéleményeket is mindaddig, míg az magára nem üti a maradiság és az önzés bélyegét. Azt az egyet azonban felmutatjuk, hogy Debreczen a közel jövőben kulturális emberbaráti, közigazgatási és általában minden kötelezettségének csak akkor felelhet meg, ha a nagy Hortobágyot, ezt az eddig parlagon keverő és csak egy nagyon kevés kiválasztott embert boldogító földet kihasználni igyekszik. Mert mostani jövedelmi forrásaiból nem fedezheti majdan szükségleteit annál kevésbé, mivel mostani nagy alkotásait sem készpénz jövedelméből, hanem a nagy kölcsönből fogja létrehozni.

Ha a város a Hortobágyot nem használja, rövid időn belül a közköltő rohamosan fog emelkedni. Ezzel az egyes

polgárok terhe növekedni fog, vagy pedig képtelenek leszünk új létesítések megalkotására.

Közgazdasági, szociális nézőpontok egyaránt kívánják, sőt követelik a Hortobágy hasznosításának keresztülvitelét, még pedig minél gyorsabban. A halogatás e kérdésben bűn számba megy. Elég volt ebből a tatár gazdálkodásból, mely ma már nevetséges azok előtt, akik a haladásnak barátai.

Merész kezekkel kell belenyulni a darázs-fészekbe. Salus reipublicae suprema lex esto. Nem kell visszariadni a szelid és borsosabb megjegyzésektől és ami fő, nem szabad megengednünk, hogy egynéhány ellenkező nézetű ember önző akarata diadalmaskodjék. Zoilusok mindig lesznek, voltak és vannak. A kigyó nem felejt el a közmondás szerint a farka vágását. Lehet, hogy sokan nem fogják megbocsátani a vezetőknek a Hortobágy hasznosítása érdekében kifejtett munkásságát, ezzel azonban édes-keveset törődünk és haladjunk a megkezdett csapáson a cél felé.

Aki a város javát szíven viseli, aki egy nagy vagyont nem akar tovább is holt tőke gyanánt kezelni, aki a jövőbe lát és észreveszi, mennyi hiányt kell nekünk pótolni, ha a nagyobb és modernebb városok nyomába kívánunk jutni, aki bosszankodva látja, hogy mennyi holt kincsünk van a Hortobágy szűz talajában, az bizonyára mellénk áll a nagy kérdésben és szóval-írásban, magán és társadalmi utón, a zöld és fehér asztalnál egyaránt szorgalmazni fogja ezen hasznosítási munka keresztülvitelét.

Memento akart ez a néhány sor lenni. Tegyük már egyszer valamit, ne csak tervezzünk. Fogjuk meg az eke szarvát és mélyítsük a haladás utját. Mert az idő halad, a város háztartásának terhei a közszükséglet folytán növekednek, jó eleve kell tehát gondoskodnunk olyan erőforrásokról, melyek nem az egyes polgárok verejtékkel szerzett keresetéből buzognak elő, hanem abból a fejedelmi vagyonból, mely eddig alig hozott valami hasznot. Okos dolog ez a hasznosítási terv és egyedüli biztosítéka Debreczen jövő fejlődésének.

Most adósságunk van, míg ha a Hortobágy nem csak egyes kiválasztottaknak fog jövedelmet adni, hanem az ott termő rengő aranykalászok acélos buzája a város jövedelme lesz, ha gyárak és ipari vállalatok létesülnek a déli-bábos Hortobágyon, ha a mostani kihalt élet helyén pezsgő elevenséget fogunk látni, ha az okszerű mezőgazdaság, mesterséges rétek és jó karban tartott legelők jövedelme a házipénztárt gazdagítja, akkor bizony mondjuk, hogy rövid időn belül kifizethetjük a város adósságát és lassanként felesleggel fog zárulni mérlegünk.

Ne aludjék el tehát az a lelkesedés, mely a Hortobágy hasznosításának kérdését a szőnyegre dobta. Mert ha elalszik, akkor elveszett az utolsó remény is arra nézve, hogy városunk lépést haladjon a haladó városokkal.

Üssük tehát a vasat, amíg tüzes!...

A városok jövedelmei.

(A magyar civilizáció terjesztése.)

Irta: dr. Hollósy István.

Élénk érdeklődéssel kísérem a városok érdekében kezeltetett mozgalmakat. Különösen a kongresszus törekvéseit, amelyeknek szivemből kívánom a sikert, annál inkább, mert a városok permanens kongresszusának eszméjét én vetettem fel a millennium előtt megjelent a Városok Közigazgatásáról szóló művemben.

Az első kongresszus M.-Szigeten folyt le a millennium idejében majdnem eredmény nélkül. Azonban évről-évre jobban kezd kibontakozni a városok ügyének nagy fontossága, amely egy jelentőségi a civilizáció kérdésével. Velence, Róma, a Hamza városok története igazolja, hogy a városok szerepe nagyobb fontosságú az államéletben, mint bármely más tényező. Hazánkban pedig első rangú tényező abban a feladatban, hogy Szent István birodalmában urra legyen a magyar nemzet, a magyar civilizáció hatalma által.

Mert hogy eddig nem lett azzá, annak oka nagyrésztben az a körülmény, hogy városainkkal, községeinkkel mostohán bánt el a magyar törvényhozás, amely a magyar civilizáció jelentőségét még most sem akarja méltányolni és támogatni, elégnek tartván azt, ha a magyar nyelv terjedését az iskolák úgy-ahogy előmozdítják.

A kongresszusnak lenne feladata tehát hozzányulni azokhoz az eszközökhöz, amelyek által nemcsak a magyar nyelv, de a magyar polgári osztály is erőre kapna, hatalomná nőné ki magát és lehetne arról is beszélni, hogy a kialakult magyar állam területén végre egy erős, egy jól-szervezett és modern magyar nemzet is találjon otthont, ne csak a hitbizományosok.

Ahhoz, hogy ez így legyen — az szükséges első sorban, hogy a városok ne utánozzák a hűbéri korszak hibáit, hanem hogy kezükbe vegyék a gyógytárak, főtőzsdék, állami bérletek jövedelmeit, utóbbiakat oly módon, amint azt Wekerle, mint pénzügyminiszter kezdeményezte a fogyasztási adók bérleteivel — a ráuatolások által.

A városok kongresszusa felemelhetné szavát, mint Hont megye tette a gyógytárak állami kezelése érdekében s ha Wekerle miniszterelnök szerencsés keze megtudta váltani a regálék jogait az italmérségi üzleteknél — nem kétlem, hogy ne tudná módját ejteni a politikai jogok megváltásának is. Az pedig, hogy a dohányfőtőzsdék egyes tőkepénzesek helyett a szegénysorsban elhalt tisztviselők özvegyeinek juttasson kenyérkeresetet s a jövedelem többi nagy részéből pedig az állam vagy város lásson hasznot — csak azon mulik, hogy a városok kongresszusa nem kérelmezte soha ezeket a jövedelmeket közcélokra.

Épp úgy hallgatott a kongresszus a községi takarékpénztárak, tűzbiztosítás felállítása kérdéseiről is — amelyek sok helyi érdeket sértenének, tehát hálátlan feladat volna azt szóvá tenni.

Éppen ez a bökkenő, hogy a hat évenként megválasztott polgármesterek nem kezdeményezhetnek ilyen dolgokat, mert kockáztatják állásukat ez által.

A kongresszusnak tehát expedienst kellene keresni a törvényhozásnál, annak rendelkezéseivel, hogy a városi törvény alkosson egy olyan szervezetet, amely ezeket az üdvös dolgokat hivatalból köteles legyen megvalósítani, a számvevőség és pénzügyi bizottság közreműködése mellett.

Értem e szervezet alatt a városok költségvetéseinek és zárószámadásainak készítésére kirendelt bizottságot,

amelynek feladatait a legapróbb részletességgel kellene, hogy előírja a városi törvény.

Visszatérve tehát a városok nagy jelentőségére, nem hallgathatom el, hogy a magyar alföld civilizációját mily nagy mértékben hátráltatják az óriási kiterjedésű uradalmi bérletek, az álközsegek, amelyek uratlan területet képeznek a civilizáció térképén.

A városoknak fel kellene emelni szavukat az álközsegek ellen s főleg a nagy magánbirtokok ellen, amelyek a kivándorlást, városok közterheinek emelkedését vonják maguk után. Itt vannak pl. a csongrádmegyei nagy uradalmak, különösen az örgróf Pallavicini 67 ezer holdas birtoka, amelyből 45 ezer egy tagban képez egy álközséget úgy, hogy a környékbeli valódi községek roskadoznak a 80—100 százalék közt váltakozó községi pótdadók súlya alatt.

Tekintve, hogy egyáltalán kevés a népesség hazánkban s a kivándorlást megakadályozni csak úgy lehet, ha otthont alkothat a magyar munkás is azon a földön, 1—3 holdas bérletekkel, ahol az egyes nagybérlok 10 ezer holdas részletekben daskálkodnak ma — azt hiszem a városok kongresszusán fog akadni egy lelkes hazafi, aki indítványozni fogja, miszerint Pusztaszeren, az örgrófi uradalom központján honalapító Árpád ezeréves emlékére egy magyar város alapittassék, amely szövetségi uton gyárak építése és mintaszerű szervezete által megmutassa az országnak, hogy miként kell hazát, otthont és városokat alkotni a magyar faj számára.

Ha Róma, Velence államot tudtak alkotni — a magyar városok is megmutathatják, hogy miként kell a megalkotott, vérrel szerzett államot magyarrá tenni és tartani — sőt véreink számára lakhatóvá tenni.

Morituri vos salutant.

Irta: Mikszáth Kálmán.

Halottak napján mielőtt kimennének a temetőbe, állapodjatok meg egy gondolatnyira azoknál, akik szintén oda indulóban vannak, de úgy, hogy soha se jöjjenek vissza. Álljatok meg egy gondolatnyira. Morituri vos salutant! A haldoklók szólítanak.

Egy felhívást bocsátott ki a napokban a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület (Lónyai-utca 47.) és egy jelentést. A gyászkeretes parté-cédulán szomorodott szívevel jelenti, hogy *hetvenhétezerkilencszázhuszonhárom* magyar halt meg a múlt évben tüdővészben.

Nemcsak osztrák provincia vagyunk hát — ahogy eddig panaszkodtunk, — hanem a halálnak is Magyarország a legjobban adózó tartománya. Innen arat, innen kaszál. Siratjuk a mohácsi csatát évszázadok óta s ezalatt évenként négyszer annyi ember elpusztul csak ebben az egy betegségben, a nélkül, hogy talpra állanánk ellene. Mert lehet utját állani. Németország példája mutatja, hogy ott a szanatoriumok felállítása óta a tüdőbeteg halálozási aránya huszonöt százalékkal kevesbedett. Huszezer embert lehetne tehát évenként megmenteni, éppen annyit, amennyi a mohácsi csatában elesett, ha nem siratnánk váltig a mohácsi csatát, de a helyett védekezni minél több szanatorium fölépítésével.

Éppen ezt a feladatot tűzte ki a József Szanatorium Egyesület, hogy szanatoriumokat állít fel az ország több alkalmas pontján s e végből bocsátott ki fölhívást, egyelőre azokhoz szólót, akik halottak napján kedves halottaikhoz készülnek, virágokkal, koszorúkkal és mécsekkel.

Állítsátok meg a kocsitokat és hallgassátok meg!

Azt mondja a fölhívás, hogy a virágokból, amit a halottaknak vesztek, tépjetelek le egy szálat, és adjátok oda a haldoklóknak, a tizenkilencezer jelöltnek, csak egy szálat, csak egy szálnak az árát, és a sirra készülő lámpákból oltsatok el egyet (nem veszi azt a halottatok rossz néven) — hátha az árából újra kigyul egy pislakodó élet — itt az innenső oldalon.

Állítsátok meg a fogatokat s miután ezt a szent vámot lefizettétek, úgy menjetelek el a többi virágaitokkal a kedves halottakhoz. Tudni fog ő arról.

De ha a nélkül mentek ki hozzá, ezeket a sorokat olvasva, tudni fog arról is.

A József Kir. Szanatórium Fgyesület esdve kér minden jó embert, ne dobja félre küldött befizető lapját; ee irgalomadómaniyát — bárha filléreket, koronákat is, — küldje be az egyesületnek.

Hirek.

— **Gróh Ferenc érkezése.** A debreceni elárvult rk. egyház új plébánosa: Gróh Ferenc nagyváradi kanonok és kisprépost ma délután érkezik városunkba. A vonat megérkezésénél a város nevében Kovács József polgármester üdvözli, míg a katolikus egyháztanács élén Unger Gusztáv kir. ítélőtáblai bíró fogadja.

— **Székfoglalás.** Tóth Károly dr. jogakadémiai tanár ma tartja székfoglalóját a kollégium dísztermében. A székfoglalón jelen lesz a város képviselőjében Kovács József polgármester és Oláh Károly kultur-tanácsos.

— **Thaly Kálmán dr. diszpolgár.** Thaly Kálmán drt városunk országgyűlési képviselőjét Karcag város diszpolgárává választotta.

— **Lung György halála.** Lung György tanácsnok, a fővárosi tanács egyik érdemes és kiváló tagja f. hó 1-én hirtelen elhunyt. Kedves modoru, nyilt természetü, igazi magyar ember volt, aki hivatalos állását becsülettel töltötte be. Nyugodjék békével!

— **Tanulmányut.** Varga Emil dr. kerületi orvos két heti tanulmányuttra ment. Távolléte alatt dr. K. Szalay Béla ker. orvos helyettesíti.

— **A Szabadság-szobor.** A Szabadság-szobrot, melyet annak idején nagy lelkesedéssel és még több magasztalással helyeztünk el nagy költséggel az Emlékkertbe, folyó hó 2-án lebontották és a városház udvarán helyezték el. Az áthelyezésnek sok nézője akadt és nekünk is elfogódott a lelkünk, mikor látva a degredált szobrot, eszünkbe jutott: „Sic transit glória mundi“.

— **Dohány beváltás.** A magyar kincstár értesíti a vármegyét, hogy Debrecen és a vármegye területéről a dohánytermést december hó 10-étől február 25-éig váltja be. A dohány vármegyénk területén az idén igen jó termést hozott.

— **Hivatalátvétel.** A közgyűlés Komáromy Antal gyám-pénztárost házipénztárossá, Sipos György házipénztári ellenőrt gyám-pénztárossá és Fráter József gözmalmi tisztviselőt házipénztári ellenőrré választotta. A megválasztottak november 1-én foglalták el hivatalukat. Üdvözljük a megválasztottakat és szívünkben kívánjuk, hogy működésük, munkálkodásuk a város hasznára váljanak.

— **Az automobil és a kocsis.** Melyik drágább mulatság: az automobil- vagy a kocsitartás? Sokan törnek ezen a fejküvet, már t. i. a tehetősebbek között. A végén az automobilhoz csatlakoznak, mert hát ez divat. Még sem érdektelen azonban összeállítani egy kis költségvetést erről. Ha

fogatot tart valaki, mindenekelelt két lovat s kocsit kell beszereznie. Tehát két ló kell első sorban. Ezeknek persze istálló is kell, már pedig nem csekély veszödségbe kerül, míg a város belsejében kap az ember, ha meg odakünn a városszélen, sok idő pocsékolódik el. Az istállóbérlet persze éppen nem olcsó dolog. Kocsi szintén belekerül — rendes lovakkal, szerszámmal együtt — körülbelül 3500 koronába. Már most mennyibe kerül évenként ez a luxus?

Amortizációra felmegy évi	525 K
Javításokra, kocsifényezésre, stb.	225 „
Lótartás (lovankint napi 2.50 K)	1825 „
Állatorvos stb.	125 „
Kocsis	1200 „
Istállóbér átlag	300 „
Biztosítási díj	110 „

évi költség tehát 4485 K

Hát az automobil? Egy olyan gépkocsi, mely átlag napi 70 kmt halad, villamosságra berendezve, amelynek 7800 márka a vételára, évenként belekerül:

Amortizáció	1170 márka.
Javítás, kocsifényezés	448 „
Elektromos áram (óránként és kilowattónként à 16 pf.)	670 „
Accumulator karbantartása	400 „
Gummi	500 „
Chauffeur	1200 „
Remise	150 „
Biztosítás	200 „

évi költségek 6454 K = 4610 márka.

Ha benzinmotor hajtja, akkor még több, t. i. 5280 márka, ami körülbelül 7392 koronának felel meg. Olcsóbb tehát mégis a kocsikázás, mint az automobil.

— **Rákóczi hamvainak három temetése.** A szokásos szertartások kíséretében, II. Rákóczi Ferenc testrészeit közvetlenül halála után éppen háromszor temették el. Most van a negyedik temetés, mely végre hamvait a hazai földnek átadja. Mikes Kelemen Törökországi leveleiben Rákóczi halála után, ha nem is tulságos bőbeszédűséggel, de világosan leírta a fejedelmi hamvak háromszori temetését. Rákóczi holttestét ugyanis mindjárt halála után fölbonították és az aprólékját egy ládába tévé, a görög templomba eltemették. Így írja Mikes. Testének belső részei tehát abban a templomban hamvadtak el, hol Sibrik, Esterházy és Bercsényi holtteste pihent. Külön temették el azonban a szívet is, melyről Mikes csak ennyit ír: „A szívet Franciaországba hagyta, hogy küldjük“. Rákóczi tudvalevően életének öt esztendejét csöndes szemlélődés és megnyugvás között töltötte a Páris melletti Yerres község egyik kastélyában. Az itt lévő templom temetőjében van eltemetve a szíve, mely tölé a kolostor priorja 1737-ben a következő föliratot vésette latin nyelven:

„E kolostor temetőjében fekszik a szent életü II. Rákóczi Ferencnek, Isten kegyelméből a szent római birodalom hercegének, Erdely fejedelmének, a magyar királyság részei urának s a székelyek grófjának szent szíve, ki az isteni gondviselés csodálatos rendelkezéséből az élet különféle viszontagságain keresztül vezéreltetve, elnyugodott az Urban a Boszpórus melletti Rodostóban, a világ üdvének 1735. évében, április hónap 8. napján, életének 59. esztendejében“.

A harmadik temetés, vagyis a bebalzsamozott testnek Konstantinápolyba való szállítása és méltó végtisztességgel való elhelyezése után halála után szintén egy hónap mulva történhetett meg. A holttest balzsamozása után ugyanis még napokig kellett várni, míg a porta a hamvak elszállítására az engedelmet megadja, ennél fogva husvét után a testet „egy nagy palotán“ kinyújtóztatták és így hagyták harmadnapig, miközben istentisztelet folyt a ravatal mellett. Törökök, örmények és görögök nagy részvétellel állottak körül a fejedelem holttestét, de kivált a törököket alig lehetett meggyöztetni róla, hogy Rákóczi csakugyan meghalt. Azt állították, hogy titkon elment s bujdosó társai mást öltöztettek helyébe. Április 15-én istentisztelet után a koporsót végre bezárták és Mikes szerint „egy kis házba“

tették, hol június 4-ig állott, mikor Mikes néhány társával megindult vele Konstantinápolyba. A holttest megérkezéséről, átvételéről és eltemetéséről Mikesnek mindössze ez a pár sora ad fölvilágosítást:

„A Porta megengedvén, hogy titkon a szegény urunk testét Konstantinápolyba vihessük, egy nagy ládát csináltatván, a koporsót belé zárattam, hajóra tettem és egy néhány magammal 4-dikben megindultam, 6-dikban Konstantinápolyba érkezvén a ládát, akiben a koporsó volt, a Jezsuitákhoz küldöttem. A koporsót kivéven belőle fölnyitották, hogy a testet meglássák. Sirt pedig azon a helyen ástak, ahová temették volt az Urnak anyját. A kinek it csak a koponyáját találták meg és a fia koporsójába bezárták és együtt eltemették. Konstantinápolyban való eltemetése Rákócziak saját kívánságára történt. Halála előtt írott és Ali basának szóló bucsulevelében külön kifejezte óhaját, hogy Konstantinápolyban szeretne nyugodni. „Testemet az Édes Anyám mellé minden világi pompa nélkül nyugosztatván,“ — írta utoljára és a török porta emlékének megtisztelése jeléül kivételt tett vele s nem alkalmazta a Korán szigorú parancsát, mely a halottak háborgatását mindenkorra tiltja. Így jutottak Rákóczi hamvai Konstantinápolyba 1735-ben“.

— **A résztvevő sziveknek ajánlva.** A nemzetnek mélységes gyásza van. Hatalmas ellensége, a tudóvész irtózatot pusztítást vitt véghez gyermekei közt. Hetvenhétezerkilencszázhuszonhárom magyart döntött sirba a lefolyt esztendőben s özvegyeket, árvákat, támasz nélkül maradt szülőket fosztott meg kenyérkeresőjüktől. A halál angyala belefáradt rettenetes munkájába, de a szörnyű rém még egyre nagyobb tömegekben hurcolja áldozatait pallosa alá. Nemzetünk fiai és leányai! Akik halottak napján a mindenható Istenhez bocsátjátok imáitokat elhunyt kedveseitekért, nyissátok meg sziveteket a halál előcsarnokában életükért esdeklő tudóbajosok könyörgése előtt! Akit a gondviselő Isten egészséggel megáldott, siessen segítségére beteg honfitársainak! Nem szabad a magyarnak pusztulnia! Minden fiára szüksége van a Hazának! Halottak napján kigyulnak a szeretet mécsesei s a kegyelet koszorú borulnak elköltözött szeretteink sirjára. *Gyujtson minden gyászoló egy mécsessel kevesebbet s kössön koszorújába egy virággal kevesebbet s ezt az egy mécses és egy virágszálat ajándékozza oda a halállal eljegyzett tudóbetegeknél. Százezrek! Halljátok meg a kiáltó szót! Adjátok a kegyelet szent napján betegséggel meglátogatott embertársaitoknak csak egy szemernyit abból, amivel a jószágos Isten megáldott benneteket! Csak egy mécses, egy virágszálat! És ha mindenki, akihez kérés szavunk eljut, meghallgat: megépitjük sorra a tudóbetegek gyógyítóházát. Filléreket avagy koronákat egyforma hálával és mélységes köszönettel fogad a tudóveszedelemmel küzdő József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület Budapest, IX., Lónyai-utca 47.*

— **A városi muzeum gyarapodása.** Debrecen város muzeumának gyarapodása az elmúlt október havában úgy számra, mint értékre nézve, igen jelentékeny volt. Azonkívül, hogy vásárlás által is több tárgyat szereztünk, számos becses, érdekes ajándékról számolhatunk be. Egy helybeli ügyvéd, aki nem akarja nevét nyilvánosságra hozni, 28 db őskori, kelta és római, meg középkori régiséggel, különböző ereklyével és néprajzi tárggyal gazdagította gyűjteményeinket. A következő urnóktól és uraktól kaptunk még ajándékokat, ugymint *a régiséglár részére:* Löfkovits Arthur muzeumi igazgatótól 10 db népvándorlási ékszert és 90 db üveg- és kőgyöngyöt. Maurer Emil a hajdusámsoni majorsági földön talált népvándorláskori edény töredékeket. Szabó Elek vármegyei tb. aljegyzőtől 3 db őskori agyagedényt, 1 db agyagkupot s 1 db vaslándzsahegyet. Özv. Szilágyi Gábornétól régi pisztolyt és tintatartót.

Érmekeket és pénzeket ajándékoztak: Bakóczy János, Éles József, Kajáry Lajos kir. mérnök. Löfkovits Arthur egy maga 466 db különféle hazai és külföldi érmet, továbbá özv. Szilágyi Gáborné. *Néprajzi gyűjteményünk fejlesztéséhez járultak:* Bakóczy János régi főkötővel. Éles József kitűntett kézműipari munkával. Gyarmathy Gáborné 1782. készült igen szép csigatészta csinálóval. Gyarmathy Gábor ugyanazon időből való fából faragott beretva tartóval. Horváth Mihály börbilyogzóval. Lénárt Imre ványolóval. Rézsint könyveket vagy képeket, részint kéziratokat ajándékoztak: Bakóczy János, Löfkovits Arthur. **Muzeumok és könyvtárak orsz. Főfelügyelősége és országos tanácsa:** Nádasdi József. Szabó Sándor cipész. Szücs Lajos (Veres-u. 30.) és Szücs Mihály (Kigyó u. 51) Muzeumunk pártfogóinak ezuton is hálásan mond köszönetet a muzeum öre.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygienia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyimód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőt felélenkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredménytel alkalmazható tehát a vizgyógyimód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkór, kövérség, közhvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértolulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfőrs, szédülés, fejnomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5–8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelen-gyéket mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

3375. eln. sz. Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.
1906.

Hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város igazoló választmánya által városunk legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak 1907. évre szóló névjegyzéke egybeállítván, ezen névjegyzéket 1886. XXI. t.-c. 28. §-ának rendelkezéséhez képest alólirt naptól kezdődőleg 15 napi közzemlére kitétettem.

Erről az érdekelteket annak megemlítésével értesitem, hogy a névjegyzék a városi főjegyző hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető s az ellene irányuló észrevételek vagy írásbeli felebbesések a közzemlére kitétel ideje alatt ugyanott beadhatók.

Debreczen, 1906 október 27.

Kovács József,
polgármester.